

Handläggare
Ewa Franzén
Telefon: 08-50814019

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2024-06-13

Remiss av motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/278

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

En remiss om en motion från Liberalerna om eftervård av placerade och omhändertagna barn och ungdomar har inkommit från kommunstyrelsen. I motionen framhålls att placerade barn och unga måste vara i bättre skick när de skrivs ut från samhällsvård än när de placerades. Motionären föreslår att staden ska ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn.

Förvaltningen instämmer i att placerade barn ska vara i ett bättre tillstånd när de skrivs ut från samhällsvård än de var vid placeringstillfället och är positiv till ett eftervårdsprogram för samtliga stadsdelsnämnder. Förvaltningen redogör för ett kommande projekt mellan fyra stadsdelsförvaltningar som är ett steg i den riktningen.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

En remiss om en motion från Liberalerna om eftervård av placerade och omhändertagna barn och ungdomar har inkommit från kommunstyrelsen. Motionen är skriven av Jan Jönsson (L). Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Almega Stockholm, förskolenämnden, Statens institutionsstyrelse samt Kungsholmens och Södermalms stadsdelsnämnder.

Ärendet

I motionen framhålls vikten av att omhändertagna och placerade barn avslutar placeringen i ett bättre skick än när de placerades. Motionären menar att dessa ungdomar behöver slussas tillbaka till samhället på ett bra sätt, annars skapar det otrygghet för hela samhället.

Motionären menar vidare att det behöver vara ett större fokus på uppföljning av hur det går för de barn och unga som varit placerade och att det behövs rutiner för att säkerställa att utslussning av placerade barn och unga görs med barnets bästa i fokus.

Motionären vill att staden tar fram ett eftervårdsprogram som även inkluderar uppföljningsriktlinjer för samtliga stadsdelsnämnder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Social omsorg barn och unga.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i motionens utgångspunkt att placerade barn ska vara i ett bättre tillstånd när de skrivs ut från samhällsvård än de var vid placeringstillfället. Motionären vill att staden tar fram ett eftervårdsprogram för samtliga stadsdelsnämnder. Det är något som förvaltningen ställer sig positiv till då det är fördelaktigt att staden arbetar enhetligt. Nedan redogörs för ett kommande projekt mellan fyra stadsdelsförvaltningar som är ett steg i den riktningen.

Förvaltningen har, tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i Hässelby/Vällingby, Järva och Skärholmen, sökt och beviljats medel från sociala investeringsfonden för projekt *Eftervård med hög tillgänglighet för unga i riskzon för kriminalitet*. För närvarande är annons ute för att söka projektledare och arbetet planeras att påbörjas under hösten 2024 och pågå i 3,5 år.

I projektansökan framgår att det under en längre tid har varit prioriterat att utveckla eftervården till de barn och unga som lämnar samhällsvården och flyttar hem till sina vårdnadshavare. Flera stadsdelsförvaltningar har utvecklat modeller för detta arbete.

Målgruppen i projektet ska vara ungdomar 13 till 17 år med normbrytande beteende, i synnerhet kriminalitet, hemmahörande i någon av de fyra stadsdelsförvaltningarna.

Syftet med detta projekt är att skapa bättre förutsättningar för ett återförenande till ett socialt fungerande liv. För att säkerställa en positiv utveckling för ungdomar som lämnar samhällsvård behövs ett samordnat och kvalificerat stöd över tid. Stödet ska utformas utifrån den enskildes behov och präglas av hög grad av flexibilitet

avseende metod, intensitet, mötestider med mera. Utöver flexibilitet kommer insatsen präglas av hög tillgänglighet. För att säkerställa flexibilitet kommer de som utför insatsen och stadsdelsförvaltningarnas myndighetsutövande enheter att arbeta mycket nära varandra med regelbunden och tät avstämning.

Insatsen har tre faser; planering, genomförande och upprättande. Planeringsfasen beräknas ta en till tre månader, genomförandefasen sex månader med eventuell förlängning och upprätthållandefasen tre månader. Totalt innebär insatsen således ett års arbete.

I nuläget, innan ovanstående projekt har påbörjats, arbetar förvaltningen med eftervård enligt nedan:

Från barngrupperna ges ofta uppdrag till familjebehandling för att utforska om barn som placerats i jourhem ska kunna flytta hem eller inte. Om förutsättningar för hemtagning finns arbetar öppenvården i olika steg med hemtagning med föräldrar men också med nätverk som skyddsfaktor då det är möjligt. Ofta är anledningen till placering i jourhem att barnen uppgett att de blir slagna eller bestraffade på ett sådant sätt att barnen måste skyddas.

I ungdomsgrupperna ges liknande uppdrag, men då är orsakerna till placering i jourhem mer skiftande: våld mot barnet men också konflikter, ungdom som vägrar gå hem av olika anledningar eller utslängda barn och ungdomar som inte får komma hem för sina föräldrar. Öppenvården arbetar då på liknande sätt genom att utforska möjligheter för hemtagning och i olika steg arbeta hem barnet.

När det gäller ungdomar som är placerade på HVB eller SiS för eget beteende, ibland också med omsorgsbrister i hemmet, ser öppenvården gärna att de får komma in tidigt under placeringen för att arbeta med familjen och familjens nätverk. Öppenvården vill också lära känna ungdomen under placeringen och undersöka förändringsframgångar för att kunna stödja dem vid hemgång. Ibland kan det handla om att föräldrar inte accepterar eller förnekar ungdomens handlingar som lett till placering.

Det krävs oftast en längre tids insats för att eftervården ska anses ge god effekt då det ofta är konflikter som ska lösas, ungdomens eventuella missbruk kan behöva tas om hand, lång tid av försummelse med mera ska hanteras.

Vissa ungdomar med normbrytande beteende kan få stöd av Multisystemisk terapi (MST) vid hemtagning och då går MST in två till fyra veckor innan ungdomen ska hem. I förarbetet ingår att arbeta med hur föräldrarna kan förhindra/stoppa och störa det som

eventuellt har föranlett placeringen. Utifrån det görs planer och mål. Om det håller i sig med en positiv utveckling så avslutas MST oftast innan fem månader har gått, i annat fall fortsätter det med vanlig MST-behandling.

Hur lång eftervård den unge och familjen får i dagsläget varierar stort från fall till fall beroende på ungdomens problematik och familjens förutsättning. Oftast krävs det sex till tolv månaders eftervård.

Jämställdhetsanalys

Det är betydligt fler pojkar än flickor som misstänks för brott, men förvaltningen ser en tendens att fler flickor misstänks för brott och normbrytande beteende. I Brottsförebyggande rådets rapport *”Barn och unga i kriminella nätverk. En studie av inträde, brott, villkor och utträde”* (2023) konstateras att de flesta brottsmisstankar gäller killar/män.

Både flickor och pojkar behöver emellertid förhålla sig till samhällets normer för män, maskulinitet och våld, varför det är viktigt att använda sig av våldspreventiva metoder med ett jämställdhetsperspektiv.

I stadens program för jämställdhet framgår vikten av att stadens verksamheter utformas så att de möter flickors och pojkars behov på likvärdiga villkor. Det är därför av vikt att förvaltningen fortsätter erbjuda individuellt stöd som utformas utifrån den enskilda individens specifika behov, oavsett könstillhörighet.

Barnrättsperspektiv

Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn. I barnkonventionens artikel 3 framgår att barnets bästa ska komma i första rummet i alla beslut som rör barn. Förvaltningen ser därmed att det är av stor vikt att insatser till flickor och pojkar utgår från vad som är bäst för barnet, att deras specifika behov tas på allvar, och ges jämbördigt mycket stöd.

Ur ett barnrättsperspektiv kan det vara en fördel om alla placerade barn och unga i Stockholm får likvärdig eftervård då det sannolikt skiljer sig åt mellan stadsdelsförvaltningarna, utifrån vilka insatser förvaltningen har tillgång till respektive förvaltningens ekonomiska situation. Mindre stadsdelsförvaltningar har ofta färre insatser att tillgå i sin öppenvård, vilket medför att de behöver köpa insatser externt som medför ökade kostnader i högre grad än större stadsdelsförvaltningar behöver göra.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Jeanette Holmqvist
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-06-03
Jeanette Holmqvist, Avdelningschef	2024-06-03